ଭି.କେ. ସୁଦ୍

ବନାମ

ସଚିବ, ବେସାମରିକ ବିମାନ ଚଳାଚଳ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ମେ **14, 1993**

[କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଏନ୍.ପି. ସିଂ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ - ଅନୁଚ୍ଛେଦ 309 ପ୍ରାବଧାନ - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା, ବୈଧାନିକ ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ - ଆଇନ ପ୍ରଣୟନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକାରୀ ବେସାମରିକ ବିମାନ ଚଳାଚଳ ବିଭାଗରେ କାର୍ମିକ ପରୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ବିଜ୍ଞାପନରେ ସବିସ୍ତାର ବର୍ଣ୍ଣନା ହୋଇଥିବା ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ତାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପକ୍ଷପାତପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତାନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଲି ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ସେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ **309**ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଣୀତ **1969** ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିଥାନ୍ତେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ **1978** ଏବଂ **1989**ରେ ନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ବାରମ୍ବାର ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ନାବିକ ଏବଂ ବିମାନ ଚାଳକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ କଠୋର ମାନଦଣ୍ଡ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଉଚିତ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ,

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ: **(1)** ଅନୁଚ୍ଛେଦ **309**ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି, ଶିକ୍ଷାଗତ ଏବଂ ବୈଷୟିକ ଯୋଗ୍ୟତା କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ ଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ଏହି ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ବୈଧାନିକ ହୋଇଥିବାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବି.ଏସ୍. ଭାଦେରା ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ, ଏ.ଆଇ.ଆର୍. **1969** ଏସ୍.ସି. **118;** ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର, ଦକ୍ଷିଣ ରେଳବାଇ ବନାମ ରଙ୍ଗଚାରୀ **[1962] 2** ଏସ୍.ସି.ଆର୍. **586 596** ରେ; ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ପି. ନରସିଂହ ରାଓ **[1968] 1** ଏସ୍.ସି.ଆର୍. **407 411** ରେ; ଜମ୍ମୁ ଓ

କଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ତ୍ରିଲୋକୀ ନାଥ ଖୋସା ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1974 ଏସ୍.ସି.ଆଇ. ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଏନ୍. ଏନ୍. ସ୍ୱାମୀ [1977] 2. ଏସ୍.ସି.ସି. 508, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 18, ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

(2) ଆଇନ ପ୍ରଣୟନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

(3) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତତା ୟୁପିଏସସି ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯିବ ।

(4) ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଯୋଗ୍ୟତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଇତ୍ୟାଦି କରିବା ନିୟମ ପ୍ରଣୟନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଯୋଗ୍ୟତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ, ବିଶେଷ କରି ଯେଉଁଠାରେ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ବୈଷୟିକ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2847/1993 ।

ସି. ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. 2617/1989ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 31.8.1990 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋଗେଶ୍ୱର ପ୍ରସାଦ, ୟୁ.ଏସ୍. ପ୍ରସାଦ, ଏ.କେ. ଲାଲ ସିହ୍ନା, ଭି.ଏସ୍. ପାଣ୍ଡେ, ଶ୍ରୀମତୀ ନିଧି ପାଣ୍ଡେ ଏବଂ ଏସ୍.ଏମ୍. ତ୍ରିପାଠୀ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭି.ସି. ମହାଜନ ଏବଂ ଏସ୍.ଏନ୍. ଟର୍ଡୋଲ୍ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କେ. ରାମସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା । ବିଶେଷ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

19 ଅଗଷ୍ଟ 1989ର ବିଜ୍ଞାପନ ସଂଖ୍ୟା 33 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀ ବେସାମରିକ ବିମାନ ଚଳାଚଳ ବିଭାଗରେ କାର୍ମିକ ପରୀକ୍ଷକ ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ପରେ ସେ ବିଜ୍ଞାପନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3 (i) ଏବଂ 3 (ii) କୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟତା ପକ୍ଷପାତପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁରୂପ ଥିଲା । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ 1969 ରେ ଉକ୍ତ ପଦବୀ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ବ୍ରିଟିଶ କିମ୍ବା ଭାରତୀୟ ନାବିକ କିମ୍ବା 100 ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ବିମାନ ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ବ୍ରିଟିଶ ବିମାନ ଚାଳକ ଲାଇସେନ୍ସ ଥିଲା । ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି ସିଧାସଳଖ ନିଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୟସ 45 ବର୍ଷ ଥିଲା ଯାହା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ କୋହଳ କରାଯାଇଥିଲା । ସେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ 100 ଘଣ୍ଟାର ବିମାନ ଚାଳନା ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଲାଇସେନ୍ସ ଅଛି । ତାଙ୍କୁ ଏହି ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ,

1978 ମସିହାରେ ଆପତ୍ତିଜନକ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ ଆଇ.ଏ.ଏଫ. ବିମାନରେ ସମସ୍ତ ପଥରେ ଭିଆଇପି ଏବଂ ଭିଭିଆଇପି ମାନଙ୍କ ଉଡ଼ାଣ ପାଇଁ 300 ଘଣ୍ଟାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ ଉଡ଼ାଣ ଏବଂ ଏ ବର୍ଗ ବିମାନ ଚାଳକ ଭାବରେ 2500 ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ଭାରତୀୟ ବିମାନ ଚାଳନା ଲାଇସେନ୍ସ ଧାରଣ କରିଥିବା ଉଚିତ କିମ୍ବା ଧାରଣ କରିଥିବେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ଏହି ନିୟମ ତାଙ୍କୁ ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଅବିଳମ୍ବେ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ତର୍ଜମା ପାଇଁ, ନିୟମ ପଠନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 309 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ 1969 ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟତା ସହିତ ନିଯୁକ୍ତିର ପଦ୍ଧତି ଏହିପରି:

"ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ

(i) ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ରିଟିଶ୍ କିମ୍ବା ଭାରତୀୟ ନୌଚାଳକ ଲାଇସେନ୍ସ ସହିତ 100 ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ବିମାନ ଉଡ଼ାଣ ଅଭିଜ୍ଞତା ।

ବାଞ୍ଛନୀୟ

(i) ଗଣିତ କିମ୍ବା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂରେ ଡିଗ୍ରୀ ।

(ii) ଭୂଗଣିତୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣର ଅଭିଜ୍ଞତା ।1978 ମସିହାରେ ଖଣ୍ଡ 'A' କୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ସ୍ଥାନରେ ଖଣ୍ଡ 'A' (i) ଏବଂ (ii) କୁ ନିୟମରେ ଅଣାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଏହିପରି:

“A(i) ଯୋଗ୍ୟ ନୌଚାଳନା ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ ସର୍ବନିମ୍ନ 300 ଘଣ୍ଟା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ ଉଡ଼ାଣର ଅଭିଜ୍ଞତା ।

(ii) "A"ବର୍ଗରେ ବିମାନ ଚାଳକ ଭାବେ 2500 ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ସମୟର ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବଂ ଆଇ.ଏ.ଏଫ୍. ବିମାନର ସମସ୍ତ ମାର୍ଗରେ ଭି.ଆଇ.ପି./ଭି.ଭି.ଆଇ.ପି. ମାନଙ୍କୁ ଉଡ଼ାଣ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ ।

କିମ୍ବା

“B"(i) ଭାରତୀୟ ବିମାନ ଚାଳନା ଲାଇସେନ୍ସ ଧାରଣ କରିଥିବା ଉଚିତ କିମ୍ବା ଧାରଣ କରିଥିବେ ।

(ii) ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାର୍ଗରେ ବିମାନ ଚାଳକ ଭାବେ 2000 ଘଣ୍ଟାର ଅଭିଜ୍ଞତା ।

ଭି.କେ. ସୁଦ୍ ବନାମ ସଚିବ, ବେସାମରିକ ବିମାନ ଚଳାଚଳ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ]

ବାଞ୍ଛନୀୟ

(i) ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଷୟ ଭାବରେ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଗଣିତ ସହିତ ବିଜ୍ଞାନରେ ଡିଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ସମାନ ।

(ii) କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା କୌଣସି ବିମାନ ନିଗମରେ ନୌଚାଳନା ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଭାବେ ଅଭିଜ୍ଞତା ।

(iii) ବ୍ୟବସାୟିକ ଚାଳକ ଲାଇସେନ୍ସ ।

ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି କେନ୍ଦ୍ର ଲୋକସେବା ଆୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ସିଧାସଳଖ ନିଯୁକ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଆବେଦନ କରିନଥିଲେ, 1989 ରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଯୋଗ୍ୟତା ସହିତ ନିୟମରେ ଆହୁରି ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା:

ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ

1. ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଗଣିତ ସହିତ 10 + 2

2((i) ବରିଷ୍ଠ ବ୍ୟବସାୟିକ ଚାଳକ ଲାଇସେନ୍ସ ଧାରଣ କରିଥିବା ଉଚିତ ।

(ii) ମଲ୍ଟି ଇଞ୍ଜିନ୍ ବିମାନରେ 2500 ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ଉଡ଼ାଣ ଅଭିଜ୍ଞତା ରହିବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଥିରୁ ପାଇଲଟ୍-ଇନ୍-କମାଣ୍ଡ ଭାବରେ 250 ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ ।

କିମ୍ବା

(i) ଭାରତୀୟ ବିମାନ ଚାଳକ ଲାଇସେନ୍ସ ଧାରଣ କରିଥିବା ଉଚିତ କିମ୍ବା ରହିଥିବା ଉଚିତ:

(ii) ବିମାନ ଚାଳକ ଭାବରେ 500 ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ଅଭିଜ୍ଞତା ରହିବା ଉଚିତ୍ ।

ବାଞ୍ଛନୀୟ

1. କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଗଣିତ ସହିତ ବିଜ୍ଞାନରେ ଡିଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଏହାର ସମତୁଲ୍ୟ ।

2. ଏକ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ/ଫ୍ଲାଇଙ୍ଗ କ୍ଲବ କିମ୍ବା ଏକ ଏୟାରଲାଇନରେ ନୌଚାଳନା ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ।

ନିଯୁକ୍ତିର ପଦ୍ଧତି-ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା, ନଚେତ୍ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କିମ୍ବା ପ୍ରତିନିଯୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା (ସ୍ୱଳ୍ପକାଳୀନ ଚୁକ୍ତି ସମେତ) ।

ବୟସ : 50 ବର୍ଷ ।

ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ନିୟମଗୁଡିକ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 309 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଯାହା ଏହିପରି:

> "309. ସଂଘ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସେବା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ - ଏହି ସମ୍ବିଧାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, ଉପଯୁକ୍ତ ଆଇନଗୁଡ଼ିକ ସଂଘ କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ରାଜ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ ସରକାରୀ ସେବା ଏବଂ ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରିବେ:
>
> କିନ୍ତୁ ସଂଘର କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ ସେବା ଏବଂ ପଦବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ରାଜ୍ୟପାଳ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ ସେବା ଏବଂ ପଦବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅନୁଯାୟୀ ଉପଯୁକ୍ତ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ଏକ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଅଧୀନରେ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଏବଂ ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଯେକୌଣସି ନିୟମ ଏପରି ଯେକୌଣସି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।

ତେଣୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 309ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ କୌଣସି ଆଇନର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହିଛି ଏବଂ ଏହି କ୍ଷମତାରେ ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ସେବା କିମ୍ବା ପଦବୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ବୈଧାନିକ ଏବଂ ବିଧାନୀୟ ଚରିତ୍ରର । ଏହିପରି କରାଯାଇଥିବା ବୈଧାନିକ ନିୟମ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିବା ଆଇନର ଅଧୀନ ଅଟେ ।

ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1969 ଏସ୍.ସି. 118ରେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିବା *ବି.ଏସ୍. ଭାଦେରା ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ* ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 309ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଣୀତ ନିୟମାବଳୀ ଅର୍ଥାତ୍ ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଏକ ଅଧିନିୟମ ପାରିତ କରିଛି, ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେବ, ଏହାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ନିୟମାବଳୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେବ ।

(1962) 2 ଏସ୍.ସି.ଆର୍. 586 596ରେ ସୂଚିତ ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର, ଦକ୍ଷିଣ ରେଳବାଇ ବନାମ ରଙ୍ଗଚାରୀ ମାମଲାରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସୁଯୋଗର ସମାନତାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାନତା ସହିତ ଭ୍ରମିତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଯାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଛି ତାହା ହେଉଛି ସୁଯୋଗର ସମାନତା ଏବଂ ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି ନୁହେଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 16 (1) କିମ୍ବା 16 (2) କୌଣସି ନିଯୁକ୍ତି କିମ୍ବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଚୟନ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ନିଷେଧ କରେ ନାହିଁ । ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ପଦବୀରେ ନିୟୋଜନ କିମ୍ବା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ସମସ୍ତ ନାଗରିକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା ବିଷୟରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସୁଯୋଗର ସମାନତାର ମତବାଦ ସହିତ ସୁସଂଗତ ହେବ । *ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ପି. ନରସିଂହ ରାଓ* (1968) 1 ଏସ୍.ସି.ଆର୍. 407 411ରେ ସୂଚିତ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 କିମ୍ବା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 16 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଚୟନମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ବାଦ ଦେଉନାହିଁ, କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକ ଉକ୍ତ ପଦବୀ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ସରକାରଙ୍କୁ ବାରଣ କରୁନାହିଁ । ଏହିପରି ଯୋଗ୍ୟତା କେବଳ ବୈଷୟିକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ବରଂ ସେଗୁଡିକ ଏହିପରି ସେବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତତା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସାଧାରଣ ଯୋଗ୍ୟତା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । *ଜାମ୍ମୁ କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ତ୍ରିଲୋକୀ ନାଥ ଖୋସା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1974 ଏସ୍.ସି.ଆଇ.* ମାମଲାରେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ମତ ଥିଲା । [1977] 2 ଏସ୍.ସି.ସି. 508 ଅନୁଚ୍ଛେଦ 18ରେ ସୂଚିତ *ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ . ଏନ୍. ଏନ୍. ସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତତା ସହିତ ଯୋଗ୍ୟତା ବିଭ୍ରାନ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ତେଣୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ଯେ, ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତି, ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଉଭୟ ଶିକ୍ଷାଗତ ତଥା ବୈଷୟିକ ଯୋଗ୍ୟତା କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ ଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ପଦବୀରେ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ହକଦାର । ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 309 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏହି ନିୟମଗୁଡିକ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିବାରୁ, ବୈଧାନିକ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହି ଆଧାରରେ ବାଦ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ଅନୁଯାୟୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯୋଗ୍ୟତା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏହା କହିବା ଯଥେଷ୍ଟ ଯେ ଏହା ଏକ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତତା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମକୁ କେନ୍ଦ୍ର ଲୋକସେବା ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷା କରାଯିବ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୁକ୍ତି ଏହା କରାଯାଇଛି ଯେ ଆବେଦନରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ନାମ ବହୁଳ ମାତ୍ରାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ପରୀକ୍ଷକ ପଦବୀରେ ରହିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା ପତ୍ର ଦେବାକୁ କିମ୍ବା ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ମଧ ସକ୍ଷମ ନଥିଲେ । ଏହି ଆବେଦନରେ ସେମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ପରିଚୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଆମକୁ କୁହାଯାଇନାହିଁ କାରଣ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ କିମ୍ବା ସେମାନେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ନାହାନ୍ତି । ଏହା ପରେ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ପ୍ରସାଦ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ଚାଳକଙ୍କ ପରିଚାଳନା କ୍ଷମତାରେ ଅକ୍ଷମତା କାରଣରୁ ବାରମ୍ବାର ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟୁଛି ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଜୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଉଛି ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଚ୍ଚ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ନୌଚାଳକ କିମ୍ବା ବିମାନ ଚାଳକ ପାଇଁ କଠୋର ମାନଦଣ୍ଡର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଆମେ ଭୟ କରୁ ଯେ ଆମେ ଏଥିରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ଏହା ବିଶେଷଜ୍ଞ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ସହାୟତା ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ନିଯୁକ୍ତି ପଦ୍ଧତିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଯୋଗ୍ୟତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଇତ୍ୟାଦି କରିବା ନିୟମ ପ୍ରଣୟନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା ବିଧାନସଭା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ୟୁ.ପି.ଏସ୍.ସି. ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ପରୀକ୍ଷା କରାଯିବା ଉଚିତ । ବିଶେଷ କରି ଯେତେବେଳେ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ବୈଷୟିକ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଯୋଗ୍ୟତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ସେଥିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ । ପ୍ରତିଆରୋପ ଶପଥ ପତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ବିମାନ ଉଡ଼ାଣର ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଉନ୍ନତି ହେତୁ ସଞ୍ଚାଳକ ମାନଙ୍କର ଆଉ ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆସୁ ନାହାଁନ୍ତି । ବାରମ୍ବାର ବିଜ୍ଞାପନ ସତ୍ତ୍ୱେ କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଆଗକୁ ଆସୁନାହାନ୍ତି । ଆମେ ସେହି ଦିଗକୁ ମଧ ଯାଉ ନାହୁଁ ଏବଂ ଏହି ମାମଲାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ । ଏହା କହିବା ଯଥେଷ୍ଟ ଯେ ଜୁଲାଇ 1992 ରେ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଜ୍ଞାପନ ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନକାରୀ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଚୟନ ପାଇଁ ୟୁ.ପି.ଏସ୍.ସି. ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ସେ ଏହାର ଫଳାଫଳକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆମେ ଏହି ଆବେଦନରେ କୌଣସି ମର୍ମ ପାଇ ନାହୁଁ । ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ୟୁ.ଆର୍. ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।